

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANITÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Dr. Csernoch János hercegprimás.

A hivatalos lap adja hírül a kath. egyház híveinek és a magyar nemzetnek, hogy a király Öfelsége *Vaszary* Kolos bibornok hercegprimás lemondását az esztergomi érsekségről kérelméhez képest, kiváló szolgálataiért kifejezett legmagasabb elismeréssel, elfogadta és Magyarország hercegprimásává és esztergomi érsekké dr. *Csernoch* János belső titkos tanácsost, kalocsai érseket legkegyelmesebben kinevezte.

A magyar katolikus tanitóságnak hódoló tisztelete, fiúi hálája kíséri *Vaszary* Kolos biboros érseket, midőn önként lép egyház fejedelmi trónjáról. Az ő tanitói példája, a krisztusi nevelői erényekben tündökölt előttünk. Mi szívünkbe zárjuk erényeit, hogy eljárásainkban befolyásoljanak az igazi keresztény nevelő eszménynek megtestesítésében. Közel két évtizedes kormányzása alatt, a magyar kath. tanügyi munkásainak egyházi szervezeten nyugvó országos tömörülése az 1896-ban tartott első egyetemes kath. tanügyi kongresszus alkotásaként, az ő fővédnöksége alatt megtestesült. És ettől az időtől fogva a Magyarországi Kath. Tanitók Orsz. Bizottsága, valamint az Országos Katolikus Tanügyi Tanács és az ötévenként megtartott kath. tanügyi kongresszusok a nagy egyház fejedelem magas intenció szerint, a kath. népoktatás minden tagozatára kiterjedő reorganizáló működést fejtettek ki, miáltal megalapozták, előbbre vitték kath. népoktatásunk életerős fejlődését, főleg az iskola falai között folyó intenzív nevelés és oktatás mélyítését. A tanitók érdekei a szívéhez voltak növe. Az egykori tanár, a hata-

lom magas polcán az együttlérés gyöngéd atyai szeretetével sietett letörlni a népnevelés munkásainak gondoktól támadó verejtékeit. Ezért nem muló a hálánk hódoló tiszteletünk követi őt nyugalmanak otthonába.

Az isteni Gondviselés, a Szentlélek kegyelme nem hagyta arván hazánk legelső főpapi trónusát. *Csernoch* János dr. kalocsai érsek a királyi magas kinevezés szerint január 1-én elfoglalja az esztergomi érsekség ősi székét, hogy kezébe vegye *Mária* országában az egyház legfőbb vezetését és irányítását. Jelszavát még nem ismerhetjük. De megfutott életpályájának adatai mint nyitott könyv állanak előttünk. Ezek, tehát tettei tárják elénk csalhatatlanul egyházfejedelmi egyéniségének képet. Erényei ismeretesek: Krisztus szíve szerinti pap, a munkás, dolgozó hazafi, az apostoli király fölket személye iránti hűséggel viseltető allatvalo.

A kath. iskola, mint a templom előcsarnoka, az Egyház leánya gondoskodásának egyik legfőbb tárgya s a nevelés munkásainak jobb sorsáért tenni, cselekedni egyik kedvelt szándéka. De viszont a szigorú kötelességteljesítés a nevelés és oktatást illetően, elengedhetetlen feltétele annak, hogy az iskolában és annak tanitójában értéket lasson és ennek eredményeként, szeretetét, jóságát bárkivel is éreztesse.

Mindezen vonásokat megismerhettük az új hercegprimás magas egyéniségében akkor, midőn mint politikus az országban törvényhozói kötelességeit teljesítette és e közben a közélet kath. mozgalmában a tettek mezején dolgozott. Így jellemezték cselekvései a csanádi püspöki székben; ezekről beszéltek lelküknek,

szívünknek a kalocsai érseki méltóságban eltöltött éveit.

Ezekre tekintve, eltet bennünket az a tudat, hogy mint hereceprimás fényre, hatalomra, virágzásra fogja kormányozni édes hazánkban a keresztény magyar nemzeti kultúrát. A keresztény hatalmanak és fényének a magyar pedagógiában előre törő haladását győzedelmesen folytatni fogja, s így a nevelésnek minden tekintetben értéke fokozódván, a keresztény szellemű nemzeti kulturának munkásai tettekben, tényekben fogják érezni, hogy Esztergom érsekében, Magyarország hereceprimásában a szerető, gondos főpásztor intézi erkölcsi és anyagi előhaladásukat.

Magyarország kath. tanítói fiú ragaszkodással, hódoló tisztelettel mondják e pillanatban: Legyen áldott ő, ki az Úr nevében jön.

Ember, Karoly.

Agyóregyházmegyei róm. kath. tanító-egyesület közgyűlése.

A Gyóregyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesület t. hó 21-én tartott közgyűlésén a tanítói fizetésrendezés azonkívül a kántori jövedelmek rendezése ügyében hozott határozatokat.

Fölkérem a t. Társegyesületeket, hogy közgyűléseiken javaslatainkat tegyék magukéva, fogadják el egyhangulag s azok megvalósítása érdekében férfias nyíltsággal, törhetetlen kitartással küzdjenek mindaddig, míg meg nem valósulnak.

Elerkezett az idő, amikor egy szívvé, egy lélekkel kell összeforrnunk, hogy vegre-valahára sikerre vezessük küzdelmünket.

Tegyünk félre minden személyes tekintetet, hallgattassuk el az egyéni külön öhajtasokat, kivánságokat s tömörüljünk azok köré a javaslatok köré, amelyeket már a IV. egyetemes katolikus tanítói kongresszus is elfogadott és a hazai kath. tanítóegyesületekhez a Kath. Tanügyi Tanács Emlékiratban szétküldött. Ezen határozatok alapján készült az egyesületünk által elfogadott javaslat a fizetésrendezésről. Ilyen reális és megvalósítható a kántori javadalomról szóló javaslat is. Ezért kérünk testvéri szeretettel minden Társegyesületet, hogy tömörüljenek ezek köré.

Győr, 1912. november 26-án.

A Gyóregyh. r. k. Tanítóegyesület megbízásából

Öveges Kálmán,
egyes. elnök.

Határozat a fizetésrendezés ügyében.

I.

A Gyóregyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesület közgyűlése megdöbbenéssel fogadja a kilátásba helyezett tanítói fizetésrendezésről kiszivargott és a félhivatalos sajtó útján is közzétett ama hírt, hogy az állami tanítóság fizetése az új rendezés után *megközelítőleg hasonló* lesz a XI—X—IX. fizetési osztályokban megállapított illetményekhez, a nem állami tanítók fizetése pedig *természetesen* kevesebb lesz ennél.

A Gyóregyházmegyei r. k. Tanítóegyesület minden egyes tagja az ilyen fizetésrendezést a legnagyobb

mértékben igazságtalannak tartja, mert a tanítóság nemzetet és egyházat szolgáló munkásságát legalább is olyan fontosnak, értékesnek és terhesnek érzi, mint amilyen az említett osztályokba osztott tisztviselők munkája.

Az igazságosság szempontjából rámutat arra s, hogy a mai tanító képzettsége 4 év középiskolai és 4 évi szakiskolai tanulás eredménye, míg az említett tisztviselők fizetési osztályokat sokkal kevesebb képzettséggel bíró tisztviselők is elérhetik.

Melán elvárja tehát, hogy a népművelés munkásaitól ne sajnálják azt az anyagi ellátást, melyet kevésbé képzett és kevésbé fontos munkakört teljesítő tisztviselők részére biztosítanak.

Ennélfogva igazságtalannak tart bármilyen fizetésrendezést, mely a három fizetési osztállyal kevesebbet állapítana meg a tanítóság számára és egyenesen tiltakozik az ellen, hogy a nem állami tanítók kárára ismét megkülönböztetés történjék.

Ezért a Gyóregyházm. róm. kath. Tanítóegyesület újra hangsúlyozza a magyar tanítóság ama legfőbb kéréseit, hogy:

1. Magyarország minden tanítója, tekintet nélkül az iskola jellegére és a tanító férfi vagy nő voltára, szolgálati idejének teljes beszámításával és a megharmadolás alapján a tisztviselők számára megállapított XI—X—IX. fizetési osztályokba osztásukba.

2. Mindazon személyi, szolgálati, helyi, drágasági és családi pótlék, lakásbér vagy kedvezmény, mely az állami hivatalnokot megilleti, fizetési osztályonként egyidejűleg a tanítónak is törvényileg biztosítottassék.

3. A kántori jövedelem a tanítóitól mindenütt elkülöníttessék s a tisztán tanítói fizetés — amennyiben az iskolafenntartó erre nem képes — államségéllyel kiegészítve a fokozatokban feltétlenül biztosítottassék.

Kántori jövedelem semmiféle címen nem tudható be a tanítói jövedelembé, sem egészében, sem részben.

4. Hogy az államségélyt az iskolafenntartók minél kisebb mérvben kényteleníttessék igénybe venni:

a) a kivetett iskolai adók minden esetben közigazgatási úton az állami adókat behajtó hatóságok által szedessenek be.

II.

A határozati javaslatot a Gyóregyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesület sürgősen megküldi a Kath. Tanügyi Tanács elnökségének azon kérelemmel, hogy:

a) A Kath. Tanügyi Tanács juttassa el újból sürgősen a nm. püspöknak minden egyes tagjához, a nm. vallás- és közokt. miniszter úrhoz, a nm. pénzügyminiszter úrhoz, a kultusztarca előadóhoz, a képviselőház elnökségéhez, még pedig annak hangsúlyozásával, amiket a határozati javaslat indoklására fent elmondottunk.

b) A Szociális Szakosztály vezetőségét (a Gyóregyh. r. k. Tan.-egyl.) feikéri, juttassa el a határozatot Giesswein Sándor dr., Haller István, Huszár Károly, Szmracsányi György és Zboray Miklós országgyűlési képviselőkhöz, mint a szociális szakosztály elnökéhez, illetve választmányi tagjaihoz, hogy felszólalásaikkal, mint képviselőtársaik megnyerésével e kivánságok teljesítését előmozdítsák.

A gyűlés azután határozatokat hozott a kántori javadalmak és a kántori alkalmaztatás rendezésé-

rol is, amelyeknek a nagyméltóságú püspöki kar elé való terjesztésére az Országos Kath. Tanügyi Tanácsot kéri fel. A határozat többek között hangsúlyozza, hogy kötelező országos kántori nyugdíjintézet létesíttessék.

A kongregációk III. közgyűlése.

A megtisztult emberi lelkek bátor és elszánt tábora ünnepelt e hó 21—23-ig Budapesten. A Mária-kongregációk tagjai gyűltek össze az ország szívébe e napokra, hogy részesei legyenek a magyar nemzet jövő boldogságát szolgáló Kongregációi Otthon felavatása lélekemelő tényének. A keresztény Magyarország, Mária országának népe méltán ünnepelt e napokon, mert a nemzeti megújulás történelmi ténye az, hogy immár diadalmasan hódító útjára indult a szeretet harcoló fegyverével a keresztény magyar társadalom. Edzett, bátor harcosokat állít ma már a kongregatio a nemzeti közélet minden terére, hogy az ősi keresztény nemzeti erőket bevigyék a hazafias munka minden terére. A házszenelés, a közös szentmise és áldozás után vasárnap délelőtt történt. P. Bús válaszolt a Mária-kongregáció és a Kongregációi Otthon történetét.

— Ne féljen tőlünk — úgymond — senki. Ha megvádolnak is azzal, hogy hatalmi céljaink vannak, a mi válaszuk csak az, ami azé volt, Aki azt mondotta: *Regnum meum non est ex hoc mundo*; — nem földi érdekek vezetnek minket. Senkit sem akarunk elnyomni, hiszen az a szuverén hatalom, amelynek mi hódolunk, nem egy felekezett Istene, hanem maga az Igazság, a Jóság. Egy ellen küzdünk: — a bűn ellen és azt is elsősorban önmagunkban üldözzük. Embertársainktól csak azt követeljük, hogy tűrjenek meg minket a föld hátán; és ezt teljes joggal követelhetjük, mert ha szabad filozófiai tapogatások szerint az életet lebonyolítani, akkor talán nekünk is szabad szent meggyőződésünket követni. En azt hiszem, ezek voltak azok az eszmék, amelyeket megsejtett a katolikus társadalom, megértette, hogy itt hiteköltői elvek szeretetéről, terjesztéséről van szó.

Ez Otthon falai, ha beszélni tudnának — mondotta ezután P. Bús — azt mondanák: modern templom vagyok, melyben a békéltető szeretet honol, modern kultúremlék vagyok, melyben a cél: teremtsünk embert az Isten képére; erős vár vagyok, melynek ormán a kigyót tipró Szűz zászlója leng; göcpoint akarok lenni, honnan a szeretet, az áldás áradjon szét ezekre és ezekre.

— Most pedig már nem marad más hátra — zárta beszavait — mint hogy Isten áldását kérjük le ezen falak között folyó nemes munkára.

A nagy lelkesedéssel fogadott szép beszéd után Kohl Medárd főszentelt püspök az egyházmegyei hatóság nevében rendeltetésének adta át az intézetet, amelyről azt mondja, hogy méltó additamentuma mindama katolikus intézményeknek, amelyek legutóbb a fővárosban emeltettek.

Az ünnepség keretében a különböző kongregációk külön-külön is értekezleteket tartottak.

Vasárnap délután 6 órakor a fővárosi Vigadó dísztermében volt az ünnepi diszközgyűlés, melyen a nagymélt. püspöki kar tagjain kívül ott voltak a katolikus közélet kiválóságai kivétel nélkül. A diszközgyűlésen Csernoch János kalocsai érsek, most már legkegyelmesebben kinevezett hercegprímás mondotta az ünnepi beszédet. Beszédében meggyőzően rajzolta meg a névleges és gyáva katolikusok típusát.

— Sokakat — úgymond — nemcsak a születés, de a társadalmi összeköttetés vagy az anyagi érdek annyira az egyházhoz köt, hogy még a katolikus mozgalmakban is talán részt kérnek és szerepelni vágnak, pedig hiányzik belőlük a katolikus életnek alapárnya, az élő hit. Kevesen vannak ezek közül, akik a hitet elvesztették s így gonosz, kétszínű játékot űznek, hanem a legtöbben sohasem tanulták meg a hitet ismerni s azért minden jóakarattal mellett is értéktelen az ő katolikus magán-

életük és annál inkább az ő közszereplésük. Rendszeresen nem azok a szeplőtelenül egyházas érzések sorolják őket az egyház küzdő seregébe, amelyek az acies bene ordnata, a jól fegyvelmezett és tisztá felkesedésű hadsereg katonáinak a szívét dobogtatják. Nem szándékom a gyöngye hitűek lélektanát részletesen fejtegetni. Csak hangsúlyozni kívánom, amiről mélységesen meg vagyok győződve, amire hosszas tapasztalatom is megtanított, amit sz. Jakab apostol úgy fejez ki: az igaz ember hitből él. Az igaz katolikus ember ebből a forrásból meríti magán- és köztevékenységében az indító okokat és a szükséges tetterőt. Akiben kiapadt vagy szegényesen csurog a hit forrása, azt eszerbenhagyja az ereje épen a döntő pillanatban, mint a balga szüzeknek elfogyott az olajuk épen akkor, mikor a völgegy jött.

A gyöngye hitűek lélektanáról így szól — Folyton panaszkodunk katolikus akcióink közben az aránytalanság fölött, mely a modern katolicizmus nagy erőfeszítései s az elért sikerek csekélyisége között van.

Bár e sopánkodások sokszor igazságtalanok s azok részéről erednek, akik procul a negotiis a tagadhatatlanul folyó újjászületés munkájából nem veszik ki részüket, hanem terméketlen bírálgatásban merülnek ki — ami könnyebb is, kényelmesebb is, olcsóbb is, mint az áldozatos munka — de az aránytalanság tényleg megvan. Szomorúbb időben, amikor a katolikus nép hivatott vezérei hagyományos előítéletekben és dermedt mozdulatlanlanságban szeszemlélték, mint haladnak az élet föltornyosult hullámai ismeretlen partok felé, többet ért el a katolikus hívő közvélemény, mint ma, amikor a papság nagy része igazán önfeláldozó és tervszerű munkát végez.

Ennek oka pedig a jól megalapozott hitbeli meggyőződés fogyatékossága. Mert ez a meggyőződés valamikor mint hatalmas tilalomfa megakadályozta az egyház tekintélyének támadását. Most pedig sajnos, divattá vált az egyház minden intézkedésének vakmerő lekritizálása. A semmi tekintélyt nem ismerő individualizmus enje, vagy a kollektív világnézet Mink-je átragad a katolikusokra s kíméletlenül tárgyalják a Szentatyának és a püspököknek intézkedéseit vagy tetteit, akár csak a politikai eseményeket vagy az emérem értékű szindarabokat. El ne feledjük, hogy ez az egyház ellenségeinek, sőt magának az Úr Jézus elleneseinek volt eddig a taktikája, amellyel igyekeztek az egyház befolyását tönkretenni.

Majd rámutat a kongregáció erőforrására. Pozitív irányban a hitbeli meggyőződés és a hitből fakadó elvek vallásos életet követelnek, amely az isteni kegyelem forrásaiból, a szentségekből táplálkozik s tetteivel rá nem cáfol a tanra, hanem harmóniában van az egyház elméleti és gyakorlati dogmaival. Sz. Pál apostol a méltatlan áldozást úgy tünteti föl, mint a lélek betegségeinek okát és jelét. Akik tehát méltatlanul vagy egyáltalán nem használják a kegyelem eszközeit, azok betegek, gyöngék, tehetetlenek. Tőlük eredményes munkát nem várhatunk. Egész szereplésük merő szavalás, amit az apostol pengő cimbalomnak, rezgő ércnek nevez.

Végül kifejti, hogy a kongregáció az eucharisziából táplálkozik s így végzi:

Örömmel és lelkesedéssel valljuk tehát, hogy a kongregáció a katolikus szervezkedések alapja és koronája, a keresztény társadalom újjászületéseért folytatott nehéz küzdelmeinkben a mi büszkeségünk, családásainkban a vigasztalásunk, szenvedéseinkért a mi jutalmunk.

Az alkotó munkára való nevelés a vakok oktatásában.

Irta: Heródek Károly.

Ujabb időben sokat foglalkoznak a pedagógia iránytszabó köreiből az alkotó tanítás kérdésének problémájával. Ennek a mozgalomnak egyik kiváló harcosa Seinig Oszkár a charlottenburgi nép-

iskola igazgatója, akirol tudjuk, hogy a Népművelő Társaság meghívta ezen módszernek ismertetésére. Az amerikai iskolákról nyilvánvaló mindenki előtt az a nézet, hogy sokkal jobban simulnak a való élethez, mint az európaiak. Az ismeretek és tudományok minden kétséget eloszlató megértéséhez különféle laboratóriumokat létesítenek. A tanulók ezekben a helyiségekben analizálják a különféle dolgokat, megfigyelnek, gondolkodnak a követendő eljárás felett, megkülönböztetéseket tesznek, összehasonlítanak, következtetnek.

Oktatásügyünk terén sok olyan csapáson járunk, amelyeket másoknak kell számunkra fölfedezni. Simon Antal győregyházmegyei papról, mint a siketnémák váci országos intézetének igazgatójáról tudjuk, hogy 1802-ben megjelent kiesel, de rendkívül értékes és becses munkájában, igaz Mester-ében, a hangzóttató módszer tanítását tárgyalja, amely munkáról sajnos, az általános pedagógia akkor sem vesz tudomást, mikor a hangzóttató módszert idegen nyomokon ülteti a betűző, lélekgyötrő ősi módszer helyébe.

A tulajdonképeni alkotató tanításnak a lényege abban van, hogy a tanuló egyéniségének és cselekvő munkásságának bevonásával támogatja az értelmi nevelést, még pedig úgy, hogy a tanítás eredményeit világosabbakká teszi, melyit, megerősíti és ellenőrzi. Helyesen mondja Dömökös Lászlóné: «amit az érzékek felfogtak, azt a kéz rajzolva, agyagot formálva, kemény papírból kivágva vagy fat faragva, tipikus és egyszerűsített alakban reprodukálja». Általánosan feltűnik a vakok intézetét látogató minczenrendű pedagógusnak és pedagógus jelöltnek, hogy a vak gyermekek olyan biztos és határozott ismeretek felett rendelkeznek. Axiómává is lett a vakokkal foglalkozó tanfériak lelkében, hogy: a vak gyermek vagy jól és biztosan tud valamit, vagy sehogy sem, mert az oktatás módszerébe nemcsak a fület, de különösképen a kezét használjuk fel és vonjuk be. Mi joggal mondhatjuk, hogy amit a növendékeink a reális ismeretekből tudnak, az «a kéz beszéde».

A kéz beszéde talán egy idős a vakok oktatásának módszerével, mert hiszen lehetetlen elképzelni olyan időszakot, amidőn a vak gyermek csupán hallása útján szerezte volna ismereteit. Hogy a kéz beszéde módszeres alkalmazásába is volt és van evolúciós időszak az természetes.

Az érzékeltető oktatásban, mely a látók szemléleti oktatását van hivatva pótolni, kezdetben csak néhány emlős és szárnyas állat ismertetésére szorított a tanítás. Ma már mindazokat az ismereteket, amelyek az értelem fejlesztéséhez, a reális dolgok felfogásához szükségesek, természetben nyújtjuk. Ha tehát az iparosok köréből, mondjuk, a cipészről beszélünk, nemcsak a különféle labbelit mutatjuk be természetben, hanem az előállításához szükséges kellékeket, úgymint: a kiszabott bőrt, talpat, sarkot, szeget, kalapácsot, árat és így tovább. Mi sem természetesebb, hogy a cél csak úgy érhető el, hogy mindebből és más tárgyakból megfelelően elrendezett kollekcioja van az intézetnek.

A földrajzitanítás alig képzelhető el a vakoknál másképen, minthogy a földrajzi fogalmak nyújtásánál nekik azt a területet, amelyet tanítási anyagul kiszemeltünk, be kell járniok, amit lehet, kezükkel meg kell érzékelniök és az így szerzett ismereteket le is mintázzák. A felsőbb fokon a növendékek a

földrajzi óra alatt viaszfonállal készítik azt a geográfiai területet, amelyet egy órán át megismerni tanultak. Szintetikusán építik fel Magyarország vizrajzat és politikai beosztását s ezek a térképek rájuk nézve rendkívül becsesek, mert ujjaikkal fokról-fokra kellett szinte meghódítaniok az ismeretlen területet és alakját lekükben jól elraktározniok.

A természetrajz tanítása csak az érzékeltetésen alapszik. Olyan tárgyat, amelyet a vak meg nem érzékelhet, tanítani fölöslegesnek tartjuk, mert nem akarjuk sem magunkat, sem a növendéket, sem pedig a publikumot amitani. Mi sem könnyebb, mint a vak gyermeket valamire emlékezetből megtanítani. Elmondja ő a dolgoknak minden részlet a legnagyobb pontossággal, azonban, hogy arról biztos tudással rendelkezék, csak úgy érhetjük el, ha érzékeltetve tanítjuk. Felette érdekesek azok az agyagmintából készült állati fej- és lábtrófeumok, melyeket a vak gyermekek a mintázó óran az állatok tanulása alkalmával szerzett ismeretek alapján előállítanak. Egesz csoportozat ragadozó, éneklő, gázló madárlábakat és csoróket latunk kimintázva. A természetant csak úgy tudjuk eredményesen tanítani, ha a gyermek tevélegesen vesz részt a kísérletekben. Megtanítjuk a fizikai szerek használatára és a chemiai kísérletekre. Természetesen ehhez az alkotó munkára való tanításhoz elsősorban taniszerekkel jól felszerelt intézménnyel kell rendelkezni. S ez — hala Isten — ez idő szerint már meg is van.

A rajzoktatás és a mértanttanításban szintén érvényesül a kéz beszéde. Mert hiszen gummi zsinór segítségével a vak gyermek igen szép ornamentikális rajzokat tud készíteni. A mértani alakokat pedig a dombornyomású sík idomokrol érzékeli. De természetben is bemutatjuk mindazt, sőt mértani testeken is. Nem ritka eset e tárgy tanításában, hogy a vak gyermek pálcikákból készít négyzetet, rombuszt, trapezt stb.

De a kéz beszéde leginkább a manuális tárgyak előállításánál érvényesül. Vagyis a mintázásban és a fa-slojdben. E két kézügyességi tárgy a vak fantáziájának bőségesen nyújt alkalmat, hogy a lelkében élő hallás és tapintás útján kialakult képzetet az agyagban és fában visszaadja. A vak gyermek a holt agyagon fejezheti ki lelkének, tartalmát, szellemének és kedélyének poezisét. Bámulatatos valóban, hogy a látás hiányában szenvedők mily sokféle, mily ügyes és mulatságos dolgokat tudnak előállítani.

Mindezekből láthatjuk, hogy az alkotó munkára való nevelés a vakok oktatásában már régen megvolt és megvan. E nélkül a mi tanításunk homokra épített valami volna. Erősségünk abban van, hogy mindent érzékeltetünk és minden tanítási tárgyba az érzékeltetést visszük be. Minél tökéletesebb és sokoldalúbb az érzékeltetés, minél odaadóbban eszközöljük azt, annál tökéletesebb, értékesebb és becsesebb lesz reánk és magára a világtalan gyermekekre is a kéz beszéde.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A Szent-István-Társulat népies tagságának könyvei.
1. *A szentmise.* Misesajtosságok az egyházi misekönyv alapján. A kath. magyar közönség használatára átdolgozta Cséfalvay Nándor S. J. — 2. *Gróf Zichy Nándor élete,* írta Domonkos István. — Az

ördög kopója, írta Griger Miklós. — 4. *Kisgazda útmutatója*, írta Horváth E. János. — 5. *A Szent-István-Társulat Naptára az 1913. évre*, szerkesztette Németh Gyula.

Aki a Szent-István-Társulat pártolótag-illetményeit évről-évre figyelemmel kíséri, annak már meg kellett bizonyosodnia arról a határozott és esztendő-ről-esztendőre megismétlődő emelkedésről, mely e könyvesopornak tervszerű összeállításában, erkölcsi tendenciájában és irodalmi értékében megnyilvánul. Ez a gondolat soha oly erővel nem tolokodott az előtérbe, mint épen az idén, mikor a pártoló tagoknak juttatott öt könyvecske közül egyik pompásabb és hasznosabb, mint a másik.

A slágerkönyv kétségtelenül *Csésfalvy* Nándoré. Hitéleti szempontból hasznosabb könyvet már régen nem adtak ki magyar nyelven, bár már régóta nem éreztük népies könyvnek annyira hiányát, mint épen ezét. A miseajátosságok lélekemelő szövegét megismertetni a néppel: apostoli cselekedet napjainkban, mert, amint a könyv előszava is nagyon helyesen mondja: «a katolikus szertartásos ima- és áldozati élet az ember szívét s értelmét egyaránt meghódítja, mélyen feltárja előtte a kinyilatkoztatás eszmevilágát s ezáltal a vallásos megvilágosodást s a katolikus keresztény öntudatot is hatáson emeli». Ezért a könyvért hálával tartozik minden katolikus ember, úgy az átdolgozást minden dicséretet megérdemlően teljesítő fiatal jezsuita atyának, *Csésfalvy* Nándornak, mint az ilyen nagy hivatást munkáló könyvvel áldozatot soha sem kímélő kiadónak, a Szent-István-Társulatnak. A közel 400 lapos, remek nyomású és jó ízléssel kiállított vázsonkötésű szép imakönyvnek a bolti ára 1 korona 80 fillér.

Kiváló írónknak, *Domonkos* Istvánnak a magyar katolicizmusnak egyik mindenha legnagyobb maradó alakjáról írt gyönyörű megemlékezése kitünően alkalmas arra, hogy el nem mosódó vonalakkal, aranykalászt termő barázdák gyanánt szántsa be a néplelek televényébe gróf *Zichy* Nándornak nagy egyéniségét és értékükben igazságuk bebizonyosodása folytán napról-napra gyarapodó vezérszeméit. *Folytán* Nándor egyik legszebb és legmaradandóbb alkotása a mai Szent-István-Társulat, amelyben és amely által hosszú éveken át kifejezésre juttatta és részben még is valósította szándékait és gondolatait: mily üdvös dolog és föl-melő látvány, hogy e valóban nemes grófnak a lelkéből lelkedezett társulata most az ő nagyarányú és minden hódolatra vonzó méltó egyéniségének a katolikus magyar nép előtt való feltárással folytatja a katolikus öntudat életre keltésének és megerősítésének a *Zichy-Nándor-i* munkáját. Elismerés *Domonkos* Istvánnak, ki e munkában oly mesterien segédkezett. A könyvecske bolti ára 30 fillér.

Dr. *Griger* Miklós *Az ördög kopója, vagyis az iszákosság* címen közel másfélszáz lapon agít az alkoholizmus ellen s hogy e törekvésével nagy sikereket fog elérni, arra elég kezesség az a megkapó és közvetlen forma, amelyben az író az ő mondanivalóit elénk tárja. Dr. *Griger* tanítása az iszákosság ellen nem száraz moralizálás, nem unalmas prédikálás, hanem az élet eleven, megragadó és megdöbbentő beszéde. Könyvében egész sereg apróbb-hosszabb történet keretében nem a szavak, hanem az események tárják az olvasó elé a tendenciát: az alkohol-ördög karmái közül lelkeket, halhatatlan lelkeket kimenteni! Lelkipásztorok és néptanítók hivatásuk kötelességét

teljesítik akkor, midőn e művet minden egyes család körébe eljuttatják. A sok képpel ellátott könyv bolti ára 1 korona.

Horváth E. János könyve népünk szinmagyar nyelven ismerteti a kisgazda összes tudnivalóit. Az előző években megjelent két kis könyvben a gazdatudomány minden ágaival megismertette olvasóit, a befejező harmadik könyv pedig ezekre a kérdésekre ad alapos és mindenekfelett megbízható feleletet: mit, hol, miből tanulhat a kisgazda? Mit, hol, hogyan kaphat olcsón, ingyen? *A kisgazda útmutatója* első és páratlanul álló népies gazdasági lexikonunk; a gazdálkodó népre valóságos áldás. Bolti ára 1 kor.

A Szent-István-Társulat 1913. évi *naptára* is az, ami már az előző években volt is: a népek valóságos vezérkönyve. Magasan kiemelkedik a tartalom gazdagságával és szintájával a magyar népies kalendáriumok özönéből. Elismerés illeti a szerkesztőt, *Németh* Gyulát, ki feladatát évről-évre a legnagyobb sikerrel oldja meg. Az illusztrációkkal bőven ellátott vaskos naptár ára 80 fillér.

Ezt az öt könyvet kapják 2 korona tagdíjért, idei tagilletményül a Szent-István-Társulat pártoló tagjai. Soha sem volt ennyi okuk a megelégedésre, mint épen az idén.

W. E.

Karácsony, ujév-, böjt-, husvét-, püskösd-, vizsgákra és minden ünnepélyes alkalomra szép sikerrel könnyen betanulható énekdarabot adott ki *Kontor* Elek kollégánk. A címe: «Jézus élete versekben». Hangneme C-dur. Oly könnyű stílusban van két hangra letéve, hogy a legegyszerűbb falusi gyermekkar a dinamikai jelek tekintetbe vételével is, képes egy óra alatt játszva megtanulni. Ugy a fenti, mint az alábbi zenedarabok, ott, ahol nincsen templomi zenekar, a közelgő karácsonyra nagy hatással alkalmazhatók: C-, G-, D-dur pasztorálék, darabonként 1 kor. A-, E-dur dudajátékok, darabonként 75 fill. Karácsonyesti örömeinek két hangra 1 kor. Az összes hangnemekből dallamos preludiumok függelékkel, közöttük van pasztorálé is, tanítóknak 4 kor. Kaphatók: *Kontor* Eleknél, Budapest, II. k., Albrecht-u. 7.

Egyházi beszédek. Adventi, nagybójtji, ünnepi és alkalmi beszédek. Írta és elmondta *Mihályfi* Ákos. II. bővített kiadás.

Pár héttel ezelőtt tudattuk *Mihályfi* Ákos egyetemi tanár *Igehirdetés* c. becses s a maga nemében irodalmunkban páratlanul álló munkájának megjelenését s most ismét egy derék kötetet kapunk az érdekes szerzőtől. Ez az újabb kötet a multkorinak szinte kiegészítője. Amaz kifejtette az igehirdetés elméletét, módszerét, ez sikerült példákban mutatja az elméletnek, a módszernek gyakorlati alkalmazását.

A magyar egyházi irodalom nincs híjával a szentbeszédgyűjteményeknek s az ilyenféle munkákra mégis nagy szükség van. A legtöbb szentbeszédírásban ugyanis hiányzanak azok a kellékek, melyek őt a XX. századba illő s mégis kifogástalan katolikus beszédek írására képesíthetnék. *Mihályfi* Ákos azonban nemcsak az elmélet kifejtésében, hanem annak alkalmazásában is ritkaképzettséggel bíró szakember: *korunkba illő szónok*. Beszédeiben semmi sablonosság, eleven, szellemes, bátor. A legnehezebb kérdéseket is — példák rá nagybójtji beszédei — úgy magyarázza, hogy beszédjét hallva vagy olvasva, eszünk is, hitünk is felemelkedik és megnyugszik.

Korunk életével, mozgalmaival legtöbbet természetesen alkalmi beszédei foglalkoznak, melyek ez

új kiadásban jelentékenyen megsaporodtak. Akár a kongregációval, akár a pápasággal, akár az Oltári-szentség tiszteletével foglalkozik, magyarázatai után a legkenyesebb és legtöbbet vitatott kérdések is kristálytisztán, átlátszóan állnak a meggyőzött, fellelkésített és meghatott hallgatóság előtt.*

Mihályfi mintaserű szentbeszédeinek első gyűjteményét is rövid idő alatt valósággal szétkapkodta a katolikus közönség. E terjedelmesebb, értékes beszédekkel bővült kiadásnak még több hasznát fogja venni a papság s a lelkiek iránt érdeklődő intelligencia.

A második kiadás hét beszéddel bővült, ezek közül kiemeljük azt a három eucharisztikus beszédet, melyekben az illusztris szónok a múlt évi katolikus nagygyűlés papi értekezletén, a bécsi eucharisztikus kongresszuson s a győri eucharisztikus értekezleten a gyakori aldozást sürgető pápai rendeleteket nagy gyakorlatiassággal, világossággal és merész szókimondással fejtegeti. *Mihályfi* jelen kötete nemcsak gazdag forrást nyújt a szentbeszédekre készülő papságnak, hanem kiváló lelkiolvasmányul szolgálhat a növendékpapoknak is.

A szépen kiállított kötet ára 3 korona. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében.

A két világ. Irta *Bokor Malvin*. Bokor Malvin ifjúsági regényét minden szülőnek lánya kezébe kellene adni. Egy regény, mely a sokféle hamis bevilágítás után az élet reális mezejére vezet az olvasót. Talán szociális regény, hiszen a munka kultuszának fenségét hirdeti. Nem kiabáló, erőszakos hangon, lapjait átszövi az a poézis, az a melegség, amelyet mindenki megtalálhat a legszürkébb köznapokon is, csak szívét kell megnyitnia. Tárgya nem sablonos. Új perspektívák nyílnak meg az olvasó előtt. Központjában áll a dolgozó nő. Nem az iskolák halványarcú tanítónője, hanem a nagyvárosok fejlődő kereskedelméből keletkezett másik típus: az irodában dolgozó leány. Bokor Malvin művében az írógép más-hangon beszél a feléje hajló szöke leányfejnek. Nem mond meséket, melyek színesek ugyan, ragyogók, de amelyet az élet realizmusa előbb-utóbb keresztül gazól és sápadt betegé teszi az álmadozót. Bokor Malvin művében az írógép kattogása új, diadalmas világnézetet hirdet. A dolgozó nő világnézetét, akinek lelkében egyesül az élő hit, a munkának önmagáért való megbecsülésével. Ez a két világ egyike, mely boldogsággal aranyozza be a sziveket. A másik világ a régi. Alakjai még a tegnapiak élnek, nem tudnak, nem akarnak hozzásimulni a ma realizmusához. De érezzük, hogy ez a világ már gyenge: hősei elbuknak, eltűnnek, hovatovább egyedül annak az előbbi diadalmas világnak a napja fogja beragyogni a lelkeket. Ára 5 kor. Kiadja a Szent-István-Társulat, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Három század a katakombákban. Képek az első keresztények életéből. Számos képpel. Német eredeti után fordította: *Jankovics István*. Talán a következő mondat jobban kifejezi ennek a műnek a tartalmát: a kereszténység dicsőséges győzelme a pogány Róma felett. Ki ne szeretne legalább lélekben ott kalandozni a földalatti homályos sikátorok végnélküli során, hol háromszáz éven át hangozott fel az őskeresztények ajkáról a zoltáros egyszerű szava: «Aldom az Urat minden időben; az ő dicsérete számban lesz mindenkoron!» Ki ne szeretné végigálmódni ennek a hosszú három századnak minden örömét, minden fájdalmát? Az egyik oldalon a bűnös, pogány Róma, számos istenével, akikben azonban senki sem hisz;

az erkölcsök hihetetlen elfajulása, a császári önkény tobzódása. Az egész pogány világ egy nagy orgiába merül, melynek hátterét vörösre festi a keresztény mártírok meleg vére. A másik oldalon, a ragyogó fényűzéstől tavolabb, egy keletkező új világ vonul fel. A sápadt arcok földöntúli fényben égnek és a vértelen ajkak közül felzúg a Krisztust dicsőítő himnus. És a cirkuszok homokos porondján elhullott vérből a kereszténységnek örökbibor rózsái fakadoznak. A pogány Róma összedült, az istenek szobrai elporladtak, a vad gladiatori harc elült; a hatalmas világáros kópalotái közé leszállt a krisztusi szeretet fénykévéje s a nyugati égen feltűnt: a kereszt. Ezt az átalakulást álmódja végig, aki ennek a műnek lapjait forgatja. Ára 1.60 korona. Kiadja a Szent-István-Társulat, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

HIREK.

Az egységes fizetésért. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács elnöksége kötelességének tudatában élénk buzgalmat fejt ki, hogy a különböző hírek hallatára az illetékes tényezőket meggyőzze arról, mennyire a nemzeti népoktatás érdeke az, hogy a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslat magában foglalja mindazon kívánásokat, amiket a katolikus tanítók Emlékirata feltárt és indokolt mint legminimálisabb tanítói óhajokat. Főleg az egységes tanítói fizetésért kell küzdenünk, mert tekintélyes organumok hirdetik, hogy az egységes képesítés is fizetés elvét állítólag nem valósítja meg a törvény. *Zichy Gyula* pécsi püspök, védőelnökünk és a Tanügyi Tanács elnöksége újabb a kormánytól meggyőző érvekkel állottak elő ismételtén, hogy a hitfelekezeti tanítóság minden jogos kívánalmait meghallgatást nyerjenek. Lapunk jövő száma hozza szószó szerint a Tanács újabb Emlékiratát, melyet e tárgyban a törvényhozás elé juttatott. Mindenesetre szükséges, hogy a vidéki tanítói körök és egyesületek úgy, miként azt a győregyházmegyei katolikus tanítóegyesület is tette minden politikai demonstráció kizárásával, felkérjék a kerületek országgyűlési képviselőit, hogy a tanítói fizetésekről szóló törvény tárgyalásánál a tanítói kívánalmakat támogassák.

Giesswein prelátus parlamenti felszólalása a tanítók érdekében. Mint lapunk múlt számában már jeleztük, *Giesswein Sándor* dr. nagyarányú parlamenti akciót indít meg a tanítóság fizetésének egységesítése érdekében. Csütörtökön mondotta el e tárgyban első beszédét, mely a képviselőház általános helyeslésével találkozott.

Egy másik dolog, amelyet kellő világításba akarok helyezni — mondotta többek között — az, hogy bár jelentékeny gyarapadást látunk a különféle kisebb alkalmazottaknak, állami tisztviselőknek fizetésénél családi pótlék és más ilyen címek alatt és

különösen látom a közoktatásügyi tárcánál is, hogy a tanítók fizetésére jelentékeny összeg van felvéve, de mégis egy kérdést kell itt feltennem és ez az, hogy vajjon abban a fizetésemelésben mindenütt szem előtt tartották-e azon *szociális elvet, hogy egyenlő munkáért, egyenlő képesítés után egyenlő díjazást kell adni*. Egy vélem, hogy ez nincs meg, úgy látom, az eddigi tapasztalatok arra mutatnak — ezt csak általánosságban jelzem és *külön szövé akarom tenni az illető tárcánál* — hogy ez a nagy szociális elv, amely egyedül képes az igazi nyugalmat a társadalomba bevinni, nem jut kifejezésre p. o. a postai nőalkalmazottaknál és úgy veszem észre, a *kultuszminiszter urnak eddigi kijelentéseiből, hogy nem fog teljes kifejezést nyerni a felekezeti és egyáltalában a nem állami tanítók fizetésénél sem*. Ezt akartam csak most általánosságban jelezni; az illető tárcánál szándékom lesz ez iránt egy *külön határozati javaslatot is benyújtani, mert nekünk a mi tanítóinknak meg kell adnunk azt a lelkinyugalmat is, amely szükséges, hogy hivatásuknak megfeleljenek. Nem engedhetjük meg azt, hogy a tanítóknak egy részét második klassziszba helyezzék. Itt nemcsak arról a néhány száz koronáról, hanem az ő társadalmi pozíciójukról is van szó.*

Az iskolánál az állam és az egyházak érdekei összeforrnak; itt arra kell törekednünk, hogy egyesült erővel végezzük ezt a nagy nemzeti munkát, amely hivatva van nemzetünknek jövőjét megalapozni. (*Helyeslés.*) És minél több itt a teendő, annál kevésbbé szabad az áldozatoktól visszariadnunk. (*Helyeslés.*) Itt meg kell találnunk a kellő érintkezési pontot az állam és az egyház között, hogy ki, mennyiben és hogyan járuljon hozzá az iskola fenntartásához és emeléséhez. És itt megint egy akadályra találunk, amelynek megszüntetését nagyon szükségesnek tartanám, hogy épen mi katolikusok megtehessek azt, amit meg akarnánk tenni, t. i., hogy a mi egyházi javadalmaink a kellő mértékben ezekre a kulturális célokra fordíttassanak (*Élénk helyeslés és taps.*) és kívánjuk, amit nekünk már évtizedek óta ígértek és amire a királyi szó több ízben is mintegy felszólította a katolikusokat, t. i. egy katolikus autonómiának szervezését. (*Élénk helyeslés.*) És sajnálattal látom, hogy amint a választói jogra vonatkozó tervezet a homályban borong, úgy ennek a katolikus autonómiának ügye is olyan dolog, amelyre nézve mi tiszta, világos tervet nem kapunk, hanem csak ígéretéseket, amelyek mindig újból és újból megvitatottnak. Hát végre óhajtom, kívánom, hogy e téren is megtaláljuk azt, amit nekünk a mostani miniszterium is megígért, amikor hivatalt elfoglalta.

A kézdi-orbai r. k. tanítóegyesület f. évi november 18-án d. e. 9 óratól kezdve Kézdivásárhelyen a gimn. egyik termében tartotta az *őszi rendes gyűlését* a következő tárgysorozattal: 1. Veni sancte. 2. Elnöki megnyitó. 3. Elnöki előterjesztések. 4. Jegyzőkönyv felolvasása. 5. A vetítőgépről előad: *Tóth Balázs* gimn. tanár. 6. *Hamar Endre* beszámol a Csiksomlyón tartott nagy gyűlésről. 7. Szaval: *Péterffyiné Meggyaszai A.* 8. A tanítók fizetéséről előad: ifj. *Papp István*. 9. Pénztárnoki jelentés. 10. Indítványok.

A püspöki kegyelem cím alatt «A Tanító» c. tanügyi lap 44. számában egy közlemény jelent meg, melyre vonatkozólag a következő sorok közlésére kértek fel minket: A Magyarországi tanítóegyesületek országos szövetségének hivatalos lapjában, a «Tanító» 44. számában közlemény jelent meg «A püs-

pöki kegyelem» címen. Plébánosunkat a temesvári kir. tanfelügyelőség azzal bizta meg, hogy Prinz Fidél és Krasue Brunó tanítóknak ünnepélyes keretben nyujtsa át a miniszter által kiutalt személyi pótlékot. Plébánosunk, a tanítószög öszinte és lelkes barátja, ezt a leglelkesebb alakban meg is tette az egész tantestület színe előtt. Kiemelte, hogy végtelenül örül annak, hogy a magas miniszterium is értékeli tantestületünk munkásságát, de püspök urunkat nem is említette. Ebből tehát tisztán kitünik, hogy a «Tanító»-ban közölt hír ellenkezője a valóság és maga a hír üres kohlomány. *Prinz Fidél, Krause Brunó, Schork Alajos, Szabó Ferenc, Schrempf Riza,* az újaradi tantestület tagjai.

Az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesületnek (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.) a katolikus társadalomhoz intézett felhívása, hogy *«Mentsük meg katolikus iskoláinkat»* nem marad visszhang nélkül és napról-napra érkeznek adományok és tagdíjak, melyekről szóló kimutatást az alábbiakban közöljük: Dr. Kereszty Viktor, Pozsony 1 kor. Vilesek Gyula igazg.-tanító, Kismaros 1 kor. Skultéty Lajos, Budapest 1 kor. Számord Ignác igazgató, Esztergom 2 kor. Küster Béla, Győr 2 kor. Dr. Koperniczky Ferenc, Esztergom 25 kor. Szegedi kir. kath. tanítóképző 4 kor. Dr. Való Simon apát-kanonok, Pozsony 15 kor. Dr. Pokorny Emánuel vallástaná. Budapest 25 kor. Hörl Nándor, Pozsony 2 kor. Szuborics Jenő kanonok, Székesfehérvár 50 kor. Dr. Balits Antal apát-kanonok, Győr 25 kor. Dr. Jakab Béla felsőbb leány isk. igazg., Pécs 2 kor. Dr. Velics Antal maganzó, Budapest, kétszer 25 kor. Összesen 50 korona. Dr. Bartusik Antal kanonok, Nyitra 25 kor. Dr. Zelliger Vilmos, Budapest 5 kor. Dr. Rajner Lajos, Esztergom 10 kor. Révay Tibor érseki titkár, Kalooca 1 kor. Kondor István apát-kanonok, Nyitra 10 kor. Butyka Sándor pléb., Borbánd 2 kor. Dr. Holma István hittanár, Budapest 2 kor. Rózsahegy Gyula, Vác 25 kor. Dr. Batsmegyey Ferenc ügyvéd, Csepreg 1 kor. Szártorisz Ferenc főgimn. ny. tanár, Selmeczbánya 1 kor. Walter Antal kanonok, Pécs 100 kor. Benesik Sándor főerdész, Biharsályi 2 kor. Mladoniczky Ignác kanonok, Győr. 10 kor. Berczelly Jenő, Berczel 10 kor. Dr. báró Vécsey József Aurél 50 kor. Jézustárs. kollégium Kalooca 25 kor. Karacsónyi János kanonok, Nagyvárad 3 kor. Littvay Péter pléb., Szond 1 kor. Schweitzer József kanonok, Kalooca 10 kor. Deák Dezső levelező, Budapest 4 kor. Urbányi C. József a «Keresztény Tanító» felelős szerkesztője, Budapest 2 kor. Gabriely Lajos, Nagyvárad 20 kor. Simkó József. Nádudvar 3 kor. Dr. Bódics Jusztin szentbenedekrendi tanár, Nádudvar 1 kor. Braun Adolf kanonok, Győr 10 kor. Esztergomi főkapitány 10 kor. Stowasser József, Budapest 2 kor. Bilek Rezső pléb., Úrmény 2 kor. Dr. Csepela Lajos plébános, Vencsellő 2 kor. Barsi templompenztár 1 kor. Ermesz Ferenc tanító, Sopronnyék. Oberbauer A. utóda, Budapest 1 kor. Barsalsóvárad olvasótárs. 1 kor. Szabó Kálmán pléb., Tömösd 1 kor. Török Lajos ny. máv. főellenőr, Csap 1 kor. Török Mária Lajos pléb., Csap 1 kor. Simrák Béla pléb., Martonos 1 kor., Tanács József prépost-pléb., Fót 1 kor. Cser Vendel pléb., Ács 1 kor. Stiffer László fő. hitoktató, Körmöczbánya 1 kor. Brestyánszky József pléb., Körmöczbánya 1 kor. Farkas Andor, Pétervására 1 kor. Viz Zoltán pléb., Künszentmiklós 1 kor. Dr. Bálint Kornél, Delta 2 kor. Höhr József pléb., Liptótelepa 2 kor. Csöngedy Gyula esp.-pléb., Adony 2 kor. Takács János pléb., Markotabödöge 2 kor. Vimmer Ferenc, Rétság 2 kor. Bukovetz János pléb., Fakert 2 kor. Óbesztercei plébániahiv. 75 fillér. Fritzen-schaft János pléb., Vértesboglár 3 kor. P. Prieszter Ágoston pléb., Máriaradna 5 kor. Bálint Venánt alperjel, Bakonybél 25 kor. Gróf Festetics Pál 50 kor. Sztanovszky Pál, Havasmező 1 kor. Kolbay Gergely pléb., Tolcsva 1 kor. Novák Nándor belügyminiszter. számellenőr és neje, Budapest 1—1 kor. Wagner Mihály lelkigazg., Győr 1 kor. Hegedüs János, Kassa 2 kor. Wacha János kalaposm., Budapest 2 kor. Groh Ferenc prep.-plébános, Debreczen 2 kor. Tomcsa József lelkész, Nizna 2 kor.

Borsiczky Oszkár, Győr 5 kor. Graeffel János, Esztergom 5 kor. Heller Iván apát, esp.-pléb., Budafok 4 kor. Marsó Geza kanonok, Rózsnyó 25 kor. Grubich Ant-pléb., Répcesarud 1 kor. Répcesarudi rk. népisk. 1 kor. Scheidt Miklós pléb., Stájerlak 2 kor. Az *újabb adom. nyokat és tagdíjakat a 'Népnevelő' legközelebbi számában fogjuk nyugtatni.*

A sásvári esperesi kerület tanítói folyó hó 21-én tartották évi közgyűlésüket Sasvárott dr. *Michálek* János egyházi és *Tomecsék* Imre világi elnök vezetése alatt. A teljes számban összegyűlt tanítók 9 $\frac{1}{2}$ órákor szentmisét hallgattak. A gyűlést a világi elnök tartalmas beszéddel nyitotta meg, melyben a tanítóságot önképzésre, szorgalmas és lelkiismeretes munkálkodásra buzdítja, mondván, hogy a tanügy iránti közöny és így a tanító mai nehéz helyzetének a javulása csakis vallás-erkölcsösen nevelt, értelmes és józanul gondolkodni tudó társadalomtól várható, mely társadalom felnevelése az iskola eminens kötelessége. Ezután «A magyar nyelv tanítása a nem magyarajkú népiskolában» című módszertani munka megbírálása következett, mely bizonyos módosítással a népiskolai használatra alkalmasnak mondatott ki. *Minárovics* János számvetésből tartott gyakorlati tanítása jegyzőkönyvi köszönet és pályadíjat nyert. *Füzessi* István «A tanügy terén szerzett tapasztalatok» címen tartott előadást. Indítványoztatott, hogy a tanítói fizetések rendezése alkalmából kéressék meg a kerület országgyűlési képviselője, hogy a fel. tanítóság igazságos ügyet pártolni sziveskedjék. *Pelczner* Rafaél jegyző.

A Győregyházmezei Róm. Kath. Tanítóegylet közgyűlése. November 21-én tartotta meg a Győregyházmezei Róm. Kath. Tanítóegylet évi közgyűlését Magyaróvárott, a megyeház nagytermében. A közgyűlés tisztán a tanítói és kántori fizetésrendezéssel és a Rendszabályok-kal foglalkozott. Érthető tehát, hogy nagy volt az érdeklődés a gyűlés iránt. Mivel Győr felől a reggeli órákban Magyaróvár felé rossz a vonatközlekedés, Győrből különvonat indult. Meg is telt zsúfolásig a megyeház terme. Ott volt a gyűlésen dr. *Zalka* László kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő, Óshégyi József Mosonmegeye alispánja, Sopron- és Mosonvármegyei kir. tanfelügyelői, *Manninger* és *Czinger* áber prepost-plébánosok püspöki biztos. Bár a tanítóság szíve csordultig van elkezeredéssel, a gyűlés oly férfias komolysággal, méltóságteljesen folyt le, hogy az egyházmegye tanítóságának igazán tekintélyét emelte. Igen jó hatást keltett dr. *Zalka* L. főtanfelügyelő beszéde, melyben biztosította a tanítóságot, hogy úgy ő, valamint a megyéspüspök úr, a tanítósággal együtt érez, amikor egyenlő fizetést sürgetnek. A közgyűlés egyhangulag fogadta el a fizetésrendezésről benyújtott határozati javaslatot, melyet *Káth* József soproni kollega okolt meg s melyet lapunk más helyen közlünk. A kántori javadalmazások rendezésére a választmány megbízásából *Magyar* Árpád könyv-kartárs tett javaslatot, melyet a Kath. Tanügyi Tanácshoz terjesztettek fel. Szintén egyhangulag fogadták el. Harmadik tárgya volt a közgyűlésnek a Rendszabályok megvitatása. *Jureczk* Lajos győri tanító volt az előadó. A javasolt módosításokhoz egyhangulag hozzájárult a közgyűlés. Ezután saját ügyeit intézte el s végül a tisztújítás történt meg, óriási lelkesedéssel választván meg a régi tisztikart egyhangulag.

A közgyűlés tisztelettel üdvözölte dr. *Várady* L. Árpád megyéspüspököt, aki a következő választ küldte: «Egyházmegyem derek tanítóságának szíves megemlékezését hálásan köszönöm, törekvéseikre a jó Isten áldását kérem, teljes jóindulatomat, hathatós pártfogásomat ígerem. *Várady*, megyéspüspök.» A gyűlésen elfogadott indítványok között igen életbevágó az, mely az önkéntes evüket szolgáló katonatanítók fizetésére és bevonulási deijük megváltoztatására vonatkozik.

Tanítógyűlés. A D. T. E. zombolya-nagykikindai fiókegylet az ez évi őszi közgyűlést f. évi november hó 21-én tartotta meg Szentborbála községben, mely alkalommal az egyület részt vett a községnek egy kegyelet

ünnepevényen, melynek folyamán egy díszes márvány- emléktáblát lepleztek le a hálás lakosok volt érdemdús tanítójuknak, *Dittrich* Péternek emlékére. Gyászisten-tisztelettel, a boldogult kartárs sírkövének megkoszorú-zása után az iskolaépület előtt összegyűlt nagyszámú közönség jelenlétében kezdetét vette a leplezési ünnepevény. *Koválik* Károly köcsői r. kath. tanító, mint az egy- let elnöke, tartalmas beszédben magyarul méltatta a meg- boldogult érdemeit, utána *Schweiger* Antal es. kir. száza- dos és *Schorsch* Pál beszélt a hálás tanítványok nevében. Végül *Filip* Jakab községi bíró átvette az emléktáblát formás beszéd kíséretében. Ezután következett a tanítói gyűlés. Az egyleti elnök megnyitójában esztertelte a tanító- ság sanyarú anyagi helyzetét s az eddigi meddő küzdel- met, miért is a tanítóságot további kitartó, de higgadt és méltóságteljes küzdelemre buzdítja. *Miskovits* János nagykikindai r. kath. tanító a tanítói fizetések rendezésé- ről tartott igen tanulságos előadást. Az egylet küldött- ségeket jelölt ki, akik az egyes országgyűlési képviselők- nek átadják a tanítói fizetések rendezését kérő memo- randumokat. *Hollinger* József kistózegei kartárs a szol- gálati pragmatikáról értekezett. *Koálik* Károly, r. kath. tanító egyt. elnök.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

A. J. 1. Az 1071 korona törzsfizetés. A 200 korona év- ötdös korpótleket azon felül kapja. 2. Igen, megkapja. 3. Ki kell mutatni, hogy az iskola szükségét pótol és akkor az iskolaszék kérelmét teljesíteni fogják. 4. A hitvallásos iskola csak az egyházi főhatóság hozzájárulásával álla- mosítható. A hitközség még egy tanítói állást szervezen. Az új álláshoz 100 koronán felül államsegélyt kérelmez- zen az iskolaszék. — G. I. 1. Közöltük az eljárás módját. 2. Az iskolától távollakás nem mentesíti a tanulót a tan- kötelezettség alól. — V. A. 1. Az iskolaszéki elnök intéz- zen kérdést a kir. tanfelügyelőséghez. 2. Ha az esküt letette, az átutalást hivatalból terjesztik elő. — Tuda- kozdó. Forduljon utbaigazításért a postaigazgatóság- hoz. — J. E. A régi igazolványt addig használja, míg az új megerkezik. A kérvényezés feltételeit lapunk mult száma közölte. Még nem használt arcképet küldjön be. — V. F. 1. A drágasági segélyre igénye van. 2. Csak ha a nyug- díjintézetnek tagjává felvétellett. — K. J. 1. Ha ismét rendszeresített állást tölt be, akkor a nyugdíjintézetbe való felvételét azonnal kérelmezze a négy év betudásával. Igen, a négy évet beszámítják. 2. A korpótlekra igénye a mostani szolgálattól számít. 3. Forduljon a Szent-István- Társulat könyvkiadóhivatalához. Utánvét mellett meg- küldik a kívánt vezérkönyvet. — S. Sz. Megkapják. K. M. E. Az iskolaszék elnöke intéz kérdést a kir. tanfel- ügyelőséghez. Megkapják. M. B. Igen, a két hónapra az összes járandóság megilleti. B., P. I., G. J., E. E. Válasz ment. K. I. A drágasági segélyt megkapja. S. Gy. Az iskolaszéki elnök úr intézzen kérdést a kir. tanfelügyelő- séghez. Sz. K. Kérjen döntést a közigazgatási bíróságtól. I. F. Fizetése attól az időtől jár, amióta állását betölti és a hivatali esküt letette. Intézzzen kérdést az iskolaszék elnöke a kir. tanfelügyelőséghez. K. K. Beérkezett. B. J. Kérjen intézkedést a kerületi esp. tanfelügyelőség- től. A hivatalos aláírást megtagadni nem lehet. — F. J. Forduljon kérelemmel az egyházi főhatósághoz. Ha fizeti a helytett, akkor tanulmányának bevezetésére remélheti az egy évi szabadságnak engedélyezését. A kérvényt az is- kolaszék útján adja be. Sz. S. Csak tévedésből mellőzhették. H. L. Kovarcz. Most van az ügy elintézés alatt. P. M. Az iskolaszéktől kérelmezheti, de sem törvény, sem ren- delet nem kötelezi a fenntartót. K. B. 1. Az elintézésről függ. Lehet, hogy az átutaló végzéssel egyidőben a se- gélyt is megkapja. 2. Csak a nyugdíjintézetnek tagjai kérelmezhetik a felárú jegy váltására jogosító igazol- ványt. W. J. Válaszolni fogok. K. R. Csak újabb törvé- nyes intézkedéssel módosítható. K. J. Jönni fog. R. F. Várom a választ. K. J. Az irodalmi osztály megalko- tásával a javasolt szép terv végrehajtása a közel időben meg fog történni.

P
A m
lező
oktat

A lap
Csa

Po
Pozso
nyug
hírdet
tében
udvar
szántó
termé
állams
alapít
vényre
szemé
Tanny
helybe

Ót
lánál
segél
konyh
meret
bekül
(Nyitr

Ma
állásra
től 80
kerti
Iskola

A
pályáz

Vá
ben. V
Kánto
Iskola

Mo
pályáz
és éne
1000 k
telek
állams
konyh
pénzbe
hivatal

A tó
egy ta
1060 k
szobás
Iskola

Ujl
állásra
község
rozott
rárszék
Ujlótra

A
tal meg

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A német püspöki kar határozata kötelezőnek nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja előre lefizettetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

Pozsonyhidegkúti (vasuti állomástól Lamacstól 20 perc, Pozsony mellett) róm. kath. kántortanítóságra, mely nyugdíjazás folytán megüresedett, *dec. 7-ig* pályázat hirdettetik. Javadalmazása: herceg Pálfiy Miklós épületben két szoba, konyha, kamra, pince, padlás, faszín, udvar, házikert, községtől készpénzben 457-20 kor., egy szántóföld jelenleg berbeadva 40 koronáért, stólában és terményben legalacsonyabb számítással 186-80 korona, államsegély és tandíjkárpótlás 326 kor. Azonkívül misealapítványok, offertoriumok és kegyuri adomány, kérvényre 8 méter tűzifa. Esetleg kántori drágasági, illetve személyi pótlék. Iskolafeljesztés legrövidebb időn belül. Tannyelv tót-magyar. Állás azonnal elfoglalandó. Posta helyben. *Moys Antal*, lelkes. 1736 2-2

Ótúrán Búzikó irtvány róm. kath. osztatlan népiskolánál tanítói állás azonnal betöltendő. Fizetés: államsegéllyel és fajrandósággal 1000 kor., lakás 2 szoba, konyha, kamara, szin. Tannyelv magyar; tót nyelv ismerete szükséges. Felszerelt folyamodványok *dec. 8-ig* beküldendők. Esetleg tanítónők pályázhatnak. *Ótura (Nyitra m.) Láng Rudolf* esp.-pléb. 1760 1-1

Majtényi (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszék tanítói állásra pályázatot hirdet *dec. 8-ig*. Jövedelem: a községtől 800 kor., 1 öl kemény fa házhoz szállítva, 20 kor. kertilletmény, 168 kor. államsegély, lakás természetben. *Iskolaszék.* 1757 1-1

A **velséczi** iskolaszék a 46-ik számban megjelent pályázatot *dec. 15-ig* meghosszabbítja. *Elnökség.* 1761 1-1

Várkonyi (Pozsony m.) osztálytanítói állás üresedésben. Választás *dec. 8-án*. Törvényes fizetés és egy szoba. Kántorságban segédkezni köteles. Nők is pályázhatnak. *Iskolaszék.* 1762 1-1

Mohorai (Nógrád m.) kántortanítói állásra *dec. 17-ig* pályázat hirdettetik, amikor délelőtti 11 órakor orgonálás és énekpróba után a választás megejtetik. Jövedelme: 1000 kor., mely áll hat hold kántortanítói és egy negyed telek földből a hitközségtől, párbér, négy öl tűzifa, államsegély, stólából; két szoba, konyha, kamara, istálló, konyhakert, ölből. Kántortöldek munkálása tűzifával, pénzben megváltvák. Kérvények mohorai plébániahivatalnak küldendők. *Francsits Nándor* plébános. 1776 1-1

A **tótmegyeri** róm. kath. magyar tannyelvű népiskolához egy tanítói állásra *dec. 8-ig* pályázat hirdettetik. Fizetés 1060 kor. államsegéllyel, 20 kor. kertilletmény és egy szobás lakás. Kántorságban jártas előnyben részesül. *Iskolaszék.* 1774 1-1

Ujlót (Bars m.) róm. kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra *dec. 14-ig* pályázatot hirdet. Javadalmazás: hitközségtől 100 kor., államsegélyből 900 kor., egy bútorozott szoba és 20 kor. kertvátság. A kérvények *Horvánszky István* plébános, isksz. elnökhöz küldendők Ujlótra. 1772 1-1

A **magasmajtényi** róm. kath. iskolaszék lemondás által megüresedett II. tanítói állásra pályázatot hirdet *dec. 8.*

határidővel. Javadalmazása: 1000 kor. törzsfizetés, 20 kor. kertilletmény, törvényelőírta lakás. Női kézimunka tanítása kötelező. Az állás azonnal elfoglalandó. *Avar István* h. plébános Magasmajtény (Hont m.) u. p. Ipoly-nyék. 1782 1-1

A **csütörtöki** (Csallóköz) kántortanítói állásra a választás *dec. 5-én* délelőtti 9 órakor tartatik meg. Jövedelme a község pénztárából és államsegélyből a tanításért évenként 384 kor., 7 hold 1423 öl szántóföld, szántásvátság 48 kor., fél mázsa hus ára fejében 36-80 kor., rozs csütörtökiektől 24 pozsonyi mérő, bekeiektől 3 1/2 p. m. és csákányiaktól 4 p. m., párbér készpénzben a három községtől 90-76 kor., stólajövedelem 109 kor. (nagy temetés után 2 kor., kis temetés után 1 kor., búcsuzató versszakonként 40 fillér, házassági hirdemény után 80 fillér, uradalmi alkalmazottak kétszeresét fizetik). Köteles a részére kijelölendő mindennapi és felváltva az osztálytanítóval az ism. tölviskolában tanítani, vallás-erkölcsösen nevelni és a szokásos összes kántori teendőket végezni. Tannyelv magyar. A folyamodványok a csütörtöki plébániahivatalnál nyujandók be. Személyesen megjelenő előnyben részesítetik. Az állás *dec. 14-én* elfoglalandó. *Iskolaszék.* 1777 1-1

A «Népnevelő» f. évi. 44. számában **Nyitraperjésre** (Prossicz, Nyitra m.) hirdett kántortanítói pályázat ideje meghosszabbítottatik *dec. 4-ig.* 1788 1-1

A **nemeskajali** (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszék a kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak csak okl. tanítók; személyes megjelenés kívántatik; az úti-költség meg nem térítettik. Jövedelme: 2 hold 522 öl szántóföld; 248 külön kenyeres pártól 1/4 p. m. rozs és 28 fillér; polg. községtől 526 kor. készpénz; 104 kor. államsegély; stóla és szentmise alapítványok után 60-60 kor. Lakás, mely áll 2 szoba és konyhából; továbbá kamra és istálló és 1/4 hold kert. Kötelessége egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlőiskolát és a kántori teendőket elvégezni. Pályázati határidő *dec. 12.* A kérvények *Novinszky Gusztáv* pléb., isksz. elnök nevére küldendők. 1789 1-2

Nagymodrói (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra a «Népnevelő» 44-ik számában hirdett pályázat *dec. 12-ig* meghosszabbítottatik. *Sasvári N. János* h. pléb. és isksz. elnök. 1793 1-1

Egri érseki megye.

A nyiregyházi róm. kath. iskolaszék **királytelek szőlőkerti** iskolájánál megüresedett rendes tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: 1100 kor. fizetés, természetbeni lakás és kert. Keresztlevél, oklevél, működési és családi állapotot igazoló okmányokkal felszerelt kérvények fenti iskolaszék címén *dec. 5-ig* Nyiregyházára küldendők. Nős pályázók előnyben részesülnek. 1743 2-2

Egyekre (Hajdu m.) mindent végezni tudó okleveles kántortanító segédet keresek. Fizetése 1000 kor. és egy üres szoba, vagy havi 40 kor. és teljes ellátás, ágynemű és mosás nem adatik. Oklevél nélküli is pályázhat. *Lakatos Dezső* kántortanító. 1778 1-1

Az **őfehértói** (Sztabolcs m.) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: 1000 kor., kétszobás lakás, 20 kor. kertvátság. Kötelessége díjvelé szerint. Pályázhatnak tanítónők is. Orgonálni tudás előny. Okmányok *dec. 8-ig*, mely napon a választás is megéjtetik, alulirothoz küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. *Zelenkay Zsigmond*, isksz. jegyző. 1765 1—1

Tiszadobreje uradalmi tanítói állásért alulirotnál jelentkezzenek. Jövedelem 400 kor., buza 600, rozs 1200, árpa 400, zab 100 liter, só 2S, takarmány 1200 kiló, rőzse 6 szekér, tengeri föld 2400 öl, 2 tehén és 2 öreg sertés tartás. Tiszadada *Krich Mihály* felkész. 1785 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A **nagykászoni** róm. kath. hitközségben egy segéd-kántori és tanítói állásra *dec. 15-ig* pályázatot hirdetünk. Fizetés 1000 kor. havi előleges részletekben, lakás, kert, korpótlék. Kötelesség jegyzőkönyvben. Felszerelt kérések plebánia, Nagykászon (Csík m.) küldendők. *Egyháztanács*. 1748 1—1

A **backamadarasi** (Marostorda m.) róm. kath. kántortanítói állásra *dec. 8-ig* pályázatot hirdetünk. Javadalma: 900 kor. államsegély, 100 kor. a hivatól. Pályázatot *Bálint Vilmos* plébanos Ákosfalva (Marostorda m.) címre kérjük. 1758 1—1

A **lővétei** róm. kath. iskolánál a III. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Járandósága 1000 kor. és egy szobából álló lakás. Az új lakás a jövő tanévre elkészül. Nők nem pályázhatnak. Pályázati határidő *dec. 15*. Az állás a kinevezés után azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék*. Lővéte, (Udvarhely m.) 1792 1—2

A **szerdahelyi** (Szében m.) róm. kath. osztálytanítói megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalmazás: 1. kétszobában 913 kor., 2. haszonélvezete 9 és 1/2 hold prima klasszis szántó és kaszáló 431 □ öl udvar és konyhakert 800 □ öl fajskolának. Lakása 2 szoba, minden mellékhelyiséggel, gazdasági épületekkel. Új iskola és tanítói lakás terve miniszterileg elfogadva és 1913. évre engedélyezve. Jogosultnak korpótlék. Kántortanítói oklevéllel, esetleg szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt kérvények *dec. 31-ig* alulírt iskolaszéki elnökhöz küldendők. Kinevezés után az állás azonnal elfoglalandó. *Várady Gyula*, isksz. elnök. 1800 1—1

Győri püspöki megye.

Mosonujfalu róm. kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra pályázatot hirdet *dec. 7-ig*. Javadalma: 1000 kor. (200 kor. államsegély), egy bútorozott szoba fűtéssel, mely kertilletmény fejében adatik. Állás azonnal elfoglalandó. Tannyelv magyar, község horvátjuk. *Elnökség*. 1766 1—1

Borisfalvai (Sopron m.) róm. kath. 3 osztályú iskolánál osztálytanítói illetve tanítónői állásra pályázatot hirdetünk *dec. 8-ig*. Díjazása 1000 kor., bútorozott szoba, kertilletményért fűtés. Kötelességei Rendszabályokban. Állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék*. 1781 1—1

A **langatói** kántortanítói állásra *dec. 10-ig* pályázatot hirdetünk. Javadalma államsegéllyel 1000 kor., megfelelő kert és szép lakás. Kántori teendő csak néhány temetés. Más teendők külön szabad megegyezés szerint. Horvát nyelvű és kántoriakban jártas előnyben. Nők is pályázhatnak. Az állás rögtön elfoglalandó. Kérvények ligvándi plebániára küldendők. 1779 1—1

A **kelénpataki** róm. kath. iskolánál megüresedett második osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik *dec. 10-ig*. Fizetés 1000 kor., lakás, kertilletmény fejében 20 kor. Tannyelv magyar. A horvát vagy más szláv nyelvet beszélők előnyben részesülnek. Pályázatok az iskolaszéki

elnökségéhez Kelénpatakra, (u. p. Czinfalva, Sopron m.) intézendők. *Fertsák József*, iskolaszéki elnök. 1790 1—1

A **vértesszőllősi** (Komárom m.) kath. iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet *december 8-dikéig*. Javadalom törvény előírása szerint. Nők is pályázhatnak. Személyesen megjelenő s megválasztott tíz korona utiköltséget kap. 1795 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

Az **ujkigyósi** róm. kath. iskolaszék egy újonnan szervezett tanítónői állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: 900 kor. államsegély, 100 kor. helyi hozzájárulás, természetbeni lakás kerttel. Kötelessége bármely osztályt vezetni, kézimunkát tanítani, gyermekeket templomba és körmenetekre vezetni s ha az iskolaszék úgy határoz, az ismétlősöket tanítani. Pályázati határidő *dec. 9*. Állás *dec. 15-én* elfoglalandó. Felszerelt folyamodványok *Kovács Márton* iskolaszéki elnökhöz küldendők Ujkigyós (Békes m.) 1787 1—2

Nyitrai püspöki megye.

A **vághegyesi** róm. kath. iskolaszék a megüresedett tanítónői állásra pályázatot hirdet. Fizetése 1000 kor. Tót nyelv ismerete szükséges. A kellően felszerelt kérvények *Kmettyó Károly dr.* plébanos címére Vágtapolcára (Zsolna mellett) küldendők, még pedig *dec. 8-ig*. 1712 2—2

A **havrelkai** tanítói állásra *dec. 15-ig* pályázatot hirdetnek. Fizetése: a községtől 200 kor., államsegélyből 800 kor., mely az állás betöltése után folyamamba tétetik. Csak oki. tanítók, tanítónők kérvényei vétetnek figyelembe. *Bauer Vencel* isksz. elnök Veselény (Trencsén m.) 1752 1—1

Hegyesmajtényi (Trencsén m., vasuti állomás Bellus) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Lakása két szoba, konyha, éléskamra, gazdasági épületek. Jövedelme: államsegély 655 kor., hitközségtől 252 kor., külön stolaris jövedelem és templomperzárbel 40 kor., 8 pozsonyi mérő alá szántóföld, rét, legelő, konyhakert (mindez bérbeadható), 160 gazdától per 4 batyu bükkfa házhoz szállítva, melyből a tenterem is fűtendő, 1150 lélek után mise- és stolarjövdelem, koleda stb. Megválasztás esetén évi 150 kor. jövedelembe be nem számítható külön pótlék. Tót nyelv ismerete szükséges. Kellően felszerelt folyamodványok *december 14-ig* küldendők be alulirothoz. Kijelölt pályázók próbárgonárához külön meghívót kapnak. *Iskolaszék*. 1755 1—1

A **kaszarónai** (Trencsén m., u. p. Zsolt) róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelem: hitközségtől 200 kor., államsegély 800 kor., természetbeni kétszobás új lakás, konyha, kamra és kert. Köteles a III—VI. osztályban tanítani, a tankötelesek száma átlag 40. Tannyelv magyar és tót. Tanítónők is pályázhatnak. A kérvények az alulirothoz *dec. hó 16-ig* küldendők be. Az állás azonnal elfoglalandó. *Blunár János* isksz. elnök Zsolton. 1771 1—1

A «Néprevelő» 45. számában hirdetett **óbesztercei** tanítói és tanítónői állásra a pályázat *dec. 19-ig* meghosszabbították. Fizetésén kívül 200 kor. mellékjövdelem. *Szvitek János* iskolaszéki elnök. 1773 1—1

A «Néprevelő» 47. számában hirdetett **felsővisnyói** (Trencsén m.) kántortanítói állásra a pályázat *dec. 12-ig* meghosszabbították. A pályázatban sajtóhiba esett. Roszkoványi alapítványból nem 50, hanem 150 koronát kap, s kimaradt még megváltott tandíj 40 kor. 1783 1—1

A **morvamogyoródi** (Trencsén m., posta helyben) róm. kath. iskolaszék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: kétszobás lakás, kert, gazdasági épü-

letek, 1000 kor., temetésekből és offerákból min egy 200 kor., kolledából mintegy 50 kor. és járulékmény. Tót nyelv ismerete és személyes megjelenés szükséges. A kel- lően felszerelt kérvények *dec. hó 6-ig* a mely napon a választás megtartva lesz, az iskolaszéki elnökhöz külden- dők. 1784 1—1

A **nagycsernai** róm. kath. iskolaszék egy tanítónői állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 884 kor. államse- gély és 116 kor. hitközségtől, új modern lakás és kis kert. Tót nyelv ismerete kívánatos. Pályázatok *dec. hó 15-ig* iskolaszéki elnökre Rajecre címzendők. Az állást jan. hó 1-én kell elfoglalni. 1780 1—1

Pécsi egyházmegye.

Az **ozorai** róm. kath. iskolaszék a megüresedett IV. sorszámu hitánitói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 900 kor. törzsfizetés hitközségtől, 100 kor. fizetés- kiegészítés államtól, előleges havi részletekben, egy bú- torozott szoba, 20 kor. kerületmény. Kötelessége az is- kolaszék által rábizott osztályok vezetése, szükség ese- tén a kántor helyettesítése. Személyes megjelenés és kántori oklevél előny. Pályázati határidő *dec. 14.* Kér- vények *Pintér Károly* plébános, isksz. elnök Tolna Ozora címére küldendők. 1769 1—2

Nagynyárad róm. kath. iskolaszéke az osztálytanító- nak MAV-hoz történt kinevezetése folytán osztályta- nitói állásra *dec. 4-ig* bezárólag pályázatot hirdet. Javadalma: 1. a hitközségtől 1000 kor. havi előleges részletekben; 2. a gazdasági ismétlőiskoláért 100 kor. tiszteletdíj; 3. 2-ik szobamegnyitás és kertilletmény cí- mén 100 kor.; 4. egy öl kemény hasábia házhoz szál- litva; 5. egy bútorozott szoba. Csak férfitanító pályáz- hat, aki megválasztván szükség esetében a kántoriakat önállóan köteles végezni. Egyéb kötelességei a püspöki rendszabályokban és díjlevelben. Baranya-Nagynyáradí róm. kath. iskolaszék. 1768 1—1

Szabadszentkirályra egy évre helyettes férfi tanító kerestetik. Havi 20—40 korona mellékes biztos. *Veledtűs László*, tanító. 1796 1—1

Szakcsi (Tolna m.) róm. kath. ötntantermes iskolához a kántortanítótá történt megválasztás folytán megürese- dett II. sorszámu osztálytanítói és segédkántori állomásra *dec. 14-ig* pályázat hirtettek. Fizetése: 1. egy bútoro- zott szoba 100 kor., 2. kertilletmény helyett a szoba tisztogatása 20 korona, 3. kántortanító fizetéséből a hitközség pénztárából fizetve 300 kor., 4. a kántortanító kántori fizetéséből a hitközség pénztárából fizetve 300 kor., 5. fizetést kiegészítő fűtés természetben 60 kor., 6. államsegélyből 340 kor., 7. ha mezőgazdasági tanfo- lyamot végzett tanító pályázik, az a gazdasági ismétlő- iskola vezetésével is megbízatik, melyért 100 kor. tisz- teletdíj jár, 8. mint segédkántornak, a fenti fizetésen kí- vül minden temetés után, melyen részt vesz és minden nagymise után melyen orgonál, felajánl a kántortanító 40—40 fillért. Kötelességei: egy tanteremben tanítani, a hittan beemléztetésénél közreműködni, példás és val- lás szerinti életével a vallás erkölcsi nevelést előmozdí- tani, a tanítói tekintélyt emelni, a kántorságban állan- dóan, még a nagy szünidő felében is segídeni, eset-ről-esetre önállóan végezni s a kerületi és egyházmegyei tanítói egylet tagjává lenni. Az állás *dec. 18-án* elfog- lalendő. A kántorságban jártasak kérvényeiket *Vitkovits Ferenc* pléb., szentszéki ülnök, isksz. elnök címére küld- jék. 1799 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **rimaráhói** kántortanítói állásra a «Népnevelő» f. é. 43. számában közzétett pályázati hirdetés *dec. 10-ig* meg- hosszabbítottak. Kántorságra képesített tanítónők is pá- lyázhatnak. 1750 1—1

A **budaszállási** róm. kath. tanítói állásra *december 8-ig* pályázat hirtettek. Tanítónők is pályázhatnak.

Divény (Nógrád m.) *Szokolovszky Bence*, iskolaszéki elnök. 1797 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Bia pestmegyei nagyközségben, közel Budapesthez, a róm. kath. iskolánál üresedésben levő osztálytanítói állásra tanítók és tanítónők pályázhatnak *dec. 8-ig*. Ja- vadalmazása: 900 kor. államsegély, 100 kor. a hitköz- ségtől, 20 kor. kertvátság, egy bútorozott szoba. Orgo- nálásban, éneklésben jártas tanítók előnyben részesülnek. Amennyiben tanítónő választatnék meg, köteles lesz az iskola leány növendékeit kézimunkára tanítani. *Iskolaszék*. 1764 1—1

Szepesi püspöki megye.

A **lipószentiváni** róm. kath. kántortanítói állásra *dec. 10-ig* pályázatot hirtettek. Törvényes fizetés. Tanító- nők is kántori kötelezettséggel pályázhatnak. *Cserny Antal* plébános. 1751 1—1

Felsőzubricai (Árva m.) róm. kath. kántortanítói állásra *dec. 16-ra* pályázat hirtettek. Törvényes java- dalmazás, 3 szobás lakás konyhával, éléskamrával, gaz- dasági épületekkel. Kellően felszerelt kérvények Felső- zubricára *Schwarz Vendel* plébános címére küldendők. 1753 1—1

Lublóváralján (Szepes m.) *dec. hó 15-ig* róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirtettek. Tanítónők is pályázhatnak. Tót nyelv ismerete szükséges. Törvényes fizetés államsegéllyel kiegészítve. Fajárandóság házhoz szállítva. Gróf Zamoyski, Lublóvár ura szokott évenként tetszés szerinti kegydíjat is adni. Kellően felszerelt kér- vények iskolaszéki elnökhöz Komlóskertre, u. p. Olubló címzendők. 1770 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Nevelőnőt keresek két elemibe járó gyermekem mellé. *Szpony Gyula* erdőmérnök (Vas megye) Csörötnék. 1759 1—2

Rábaszentmásra (Vas m.) *dec. 10-ig* róm. kath. osztálytanító kerestetik. Fizetés 1000 korona, 20 korona kertilletmény, bútorozott szoba, fűtés és takarítással. Kötelessége egy osztályt vezetni és az ismétlősöket fel- váltva tanítani, kántoriakban díj nélkül segédkezni, gyermekeket templomba vezetni és rájuk felügyelni. Kérvények nagys. *Rigó Zsigmond* apátplébános urhoz Rábaszentmásra (u. p. Rábamolnári) címzendők. Állás azonnal elfoglalandó. 1794 1—1

Váci egyházmegye.

Czeglédre keresek egy jóhangú segédkántort. Fizetése: 32 kor., reggeli, ebéd, vacsora, fűtés és világítás. *Kré- bec Gyula*, főkántor. 1791 1—2

Tápiószecsőn (Budapest mellett) megüresedett róm. kath. tanítónői ötödik állásra *dec. 15-ig* pályázat hirtet- tetik. Törvény szerinti fizetéséből 900 kor. államsegély, Egy szoba fűtéssel, ágy, asztal, szekrény, két székkal bútorozva, kert. Egy osztályt, leányismétlősöket tanít, kézimunkát V—VI. osztályban is. Állását azonnal elfog- lalja. *Iskolaszék*. 1798 1—1

Veszprémi egyházmegye.

A **háromfai** (Somogy m.) róm. kath. iskola II-ik osztálytanítói állására pályázat hirtettek. Fizetése 1000 kor. évi és 20 kor. kerüptőlék, egy kis bútorozott szoba, téli fűtés, tisztogatással. A megválasztott köteles a «Gondviselés» című egyletbe beiratkozni. Kérvények *dec. 12-ig Bánfi József* esp.-plébánoshoz küldendők. Csak férfitanítók pályázhatnak. 1749 1—2

A **nagyradai** róm. kath. kántortanítói állásra pályá- zat hirtettek. Javadalmazása lakáson és kerten kívül:

ostyasütésért 24 kor., tandíj 182 kor., kéveválság 52 kor., lelekpénz 30 kor., stóla 60 kor., szántóföld, rét 411 kor., párgabona 422 kor., must 288 kor., fa 180 kor., félhold föld megmunkálása 10 kor., legeltetésjog 144 kor. Összesen 1809 kor. Kötelessége díjvel szerint. Pályázók kérvényeiket *dec. 22-ig* alólirotthoz küldjék be. A választás *dec. 23-án 10 órakor* lesz. Személyes megjelenés szükséges. Utiköltség nem fizetetik. Nagyra (u. p. Zalasabar). *Gyűrűs Anaklét* piéb. 1763 1—1

A balatonujlaki róm. kath. népiskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 1000 kor. és egy szobából álló lakás szükséges bútorzattal, fűtéssel és takarítással. Kötelességei: az elemi iskola I—II. vegyes osztályát és a gazd. ismétlőiskolában a közismereti tárgyakat tanítani; a kántori teendőkben segíteni. Kérvények a somogykőhelyi róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők. Választás *december 8.* 1767 1—1

A tótvázsonyi róm. kath. II. osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: államszegély 900 kor.; hitközségtől 100 kor.; 20 kor. kertilletmény; kétszobás lakás; konyha és kamra. Kötelességei: a III. és IV. osztályokat tanítani, a gyermekeket templomba vezetni s rájuk ott felügyelni, az ismétlősöket egyik tanító társával közösen oktatni és a kántorságban díjtalanul segíteni, esetleg helyettesíteni. Okmányok *dec. 15-ig* Késs György plébános, iskolaszéki elnök urhoz Tótvázsonyba (Veszprém m.) küldendők. Az állás január 1-én töltenő be. 1736 1—1

Tanítópár állást keres egy, vagy egymáshoz közel fekvő községekbe. *Heringh Imre* Garamotlacs. 1747 1—3

Harmónium, alig használt Zimmermann-féle (Leipzig), igen szép kivitelben, 13 változattal (két térdregiszterrel), láda nélkül 500 koronáért eladó. Vágkeresztúr (Pozsony m.) kántortanító. 1754 1—1

Cserélek Bácskának egyik szabadkirályi városából Heves-Borsod-, Szolnok vagy Pest m. területén működő róm. kath. kántorral, vagy kántortanítóval. Jövedelmem 4300 kor. készpénzben, amelyből 2400 kor. nyugdíjba számít. Főgimnázium, felső kereskedelmi iskola, fiú és leány polgári iskola helyben van. Ajánlatokat *Kovács Dezsőnek*, Eger, Szervita-utca kérek. 1734 2—2

Stampay ének- és imakönyve.

(XIX-ik kiadás, 256 oldal.)

Félvászonban 30 fillér, egészvászsonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is ingyen. Utóbbi kötve 30 fillér.

Köbölkúton (Észtergom m.)

1474—14

CSODA-

rajzmintatár 1 könyvben, amely a népiskola mind a hat osztályában tanítandó rajzokat módszeres kidolgozásban, részben színes képekkel tartalmazza. — Megrendelhető 1-70 K előleges befizetése mellett

(Maros-Torda vm.) 1733—3

Dec. 8-ára az „Üdvözlégy Anyám“ (4 kor.)

Karácsonyra a „Szent Karácsony“ (4 kor.)

nélkülözhetetlen egyházi zeneművek. 1775—1.

Kapható: Egerben, Gimnázium-út 3. szám

a „Katholikus Kántor“ kiadóhivatalában.

Elismert elsőrangú műrecek csak a Zimmermann-féle harmoniumok!

Az előkelő valódi Zimmermann-féle

HARMONIUMOK

legelőnyösebben beszerezhetők közvetlenül a monarchia vezér-képviseletől:

HÖRL NÁNDOR
Pozsony, Ferenciek-tere 4.

Főtiszt. papság és tanároknak kényelmes részletfizetés.

Harmonium-katalogus ingyen!

Üzletek: Lipcse, Szent-Pétersvár, Moszkva, Riga és London,

50 új gyásmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 26—39

MOLNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

Karácsonyi zene!!!

Jézus élete. Két hangra 1 kor. — Karácsonyesti örömenek. Két hangra 1 kor. — C. G. D. dudajáték, darabonként 1 kor. — Á. E. dur dudajáték, darabonként 75 fill. — Összes hangnemből präludiumok 4 kor. — Miatyánk. Üdvözlégy, 2 kor. — Népszövetségi induló, férfiak 75 fill. — Tanító induló, 1 kor. — Ábrándok, Almok. 12 szép magyar dal 3 korona. Kapható: kollégánknál. 1642—1

KONTOR ELEK Budapest, II. ker., Albrecht-út 7.

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a királyi orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilamos gépekkel berendezett és királyi udvari orgonagyár.

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállító.

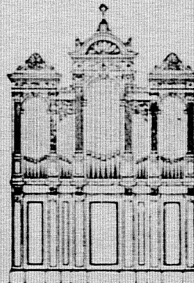
A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntve. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangú orgonákat szállít.

Mindenre új orgonajavításokat és hangolásokat lelkiismeretes

és pontosan al teljesít.

Tervezeteket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld.

64 2—52

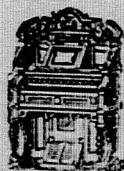

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ és TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mértékkel templomok, szeminaryumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó

:: vasuti állomásig ::

Tanulóknak s lelkészeknek különösen szíveskedve. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

93

Kérjen árjegyzéket, pianók és pianinókról.